

БОРБА

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП, ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕННИЯ ФРОНТ
В ТЪРНОВО

Излиза три пъти седмично

Год. XVII бр. 72 (1521) | В. Търново, четвъртък, 15 юни 1961 г. | Цена 20 ст.

ЖЪТВАТА ПОЧНА! ЗАДАЧИТЕ НЕ ЧАКАТ! НА РАБОТА С ВСИЧКИ СИЛИ!

ТРЕВОЖЕН СИГНАЛ!

НАВРЕМЕННАТА ПОМОЩ Е ДВОИНА ПОМОЩ!

Година наред жителите на град Велико Търново масово са се отзовавали на своите братя от селата. И тази година се разгръна широка разяснителна и организаторска работа за изпращане на бригади от служители и работници в помощ на стопанствата в Търново. Батван, Килифарево, Церова кория.

Общо от 1 до 12 юни т. г. над 2 300 души взеха активно участие в организационните бригади. Само на 11 юни (неделя) излязоха 970 души. Добре се включват служителите и работниците от фабрика „Победа“, Металкомбината, Окръжната станция на съобщенията, Окръжната ГНС и др. Незадоволително е обаче участието на служителите от „Пренос-превоз“, Градския промкомбинат, ДС каса, „Керамична и вардобиш“ и др.

Получените досега резултати са все още незадоволителни. Много разговори се водиха по телефоните с ръководители, партийни секретари и председатели на профкомитети на предприятия и учреждения. Много от тях по няколко дни се уточняваха по колко души да изпратят и в край на краищата идват само по 1-2; други отключват исканията бригадири, поради това че приключват, инвентаризират, подготвят планове за 1962 година. Трети обещава, но след 15-20 дни и т. н. Това е явно подценяване на поставената от Партията и Правителството задача да се окаже всемерна помощ на ТКЗС за приключване на окопаването преди жътвата.

Пресен е случаят от 13 юни — вторник. 52 работници и служители трябваше да отидат да помагат на кооператорите от Балван. И какво стана! Вместо 20 души, както бе уточнено, СП „Комунални услуги“ изпрати 10, ДСП „Балвантурист“ — вместо пет — един, А от ТНК „Пчела“, ДПП „Първи май“ — никой не се яви.

Същото се повтори и на 14 юни. Макар че обещаха ръководителите на ТНК „Пчела“, „Хлеба и промисленост“, Градския промкомбинат, ГТП „Нарма“ не изпратиха нито един човек.

Ръководители се от мъдрите решения на Пленума на ЦК на БКП по въпросите на селското стопанство, колективните на предприятия и учреждения във В. Търново трябва да вземат срочни мерки и да осигурят необходимия брой бригадири в помощ на кооперативните стопанства.

НАШИЯТ РЕПОРТАЖ

Беше време някога, когато драгоманите събираше девойките и жените. Нарамваха торбиците и потегляха на ромън. От ранна утрин до късна вечер под палачиците лъчи, те навяхаха гърбове и жътваха. Ризите лепенха от солена пот. От време на време ехваше песен, тежка и тъжна, както беше тежък и нерадостен техният живот.

Беше някога това! А сега пак е жътва. Житата и ечемикът са наредили едър клас. Ечемикът е готов. В ранната юнска утрин кооператорите от с. Раданово поеха към златистите блокове. Много пъти досега стопаните на земята от Полскоурибешкия кооператив са жънали. И всеки път, при всяка нова жътва, нещо радостно и топло е пълнило душите им. Затова и тази сутрин кооператорите от шеста бригада са така радостни. Те навлизат в 40-декаровия блок до жп линия и напоителния канал, където машините не могат да работят.

Бригадирът Борис Милев се провиква високо:

— Хайде спорна работа, да сме живи и здрави, много години да идваме на жътва! Възбудата се предава на

За два милиона лева надпланова продукция

Много организационно-технически мероприятия се приеха през тая година в ДПП „Металургия“ — Г. Оряховица. Широко се разгръна и рационализаторското движение тук. А не престават грижи на партийното и административното ръководство така разкриха силите на работническия колектив, че полугодишният план беше изпълнен с 20 дена преди срока. До края на юни ще се произведе надпланова продукция за 1 900 000 лева.

Над плана са произведени 130 бр. макарини, 114 бр. блоци и 100 бр. шмиргелови точила, предназначени за пусковите национални обекти — Кремиковци, Оловно-цинковия комбинат и др.

Сега се произвеждат 3 000 дозопръскачки, необходими за опазване гроздовата и тютюневата реколта в Кърджалийски, Хасковски и Благоевградски окръзи.

Георги Стоев

Първият сноп

От вчера първа бригада от Азевското кооперативно стопанство започна жътвата на ечемик. Звено на Марини Панев първо започна да жъне ечемик в местността „Горно ливаде“.

Жътвата продължава.

Ат. Божанов, дописник

Всички са на полето

Докато по-рано в с. Асеново от бригади излизаша средно по 50-60 души, то завчера на обявения трудов ден бяха по 400-110, а от звеното на Недя Иванова Вачева, което се бори за извоюване на званието „Звено за образцов социалистически труд“, участваха 26 кооператори и кооператорки, които окопах и натриха 48 даа царевича.

Общо в цялото стопанство за днеша са окопани 510 даа царевича, напърснати 120 даа лозя и т. н.

Масовото участие на кооператорите ще продължи и през следващите дни на седмицата, за да бъде окопана и останалата царевича и премахната опасността от провалите й. Стремелът е да се използва всеки благоприятен ден, за да срещнат кооператорите достояно най-важната селскостопанска кампания — прибрането на реколтата.

М. Пулова, дописничка

Задружен труд

Обилните дъждове напоследък забавиха работата по окопване на ТКЗС „Пробив“ в с. Овча могила. Затова на 12 юни, щом времето вече позволи да се работи, ръковод-

и всеки бърза да се здрависа, да се поздравят с първия жътвен ден. От ръба на ръба тържески бутулилите се ракия. Всеки отпива и подава на другия си. Звеноводката Атанаска Димитрова, членка на управителния съвет на стопанството, честври същия изтича и почервява гостите. И пак смях, песни и закачки. Широка, волна песен като подгонена птичка се издига и извисява над жътварското поле.

Росата вече се е вдигнала. От другата страна на пътя е проснал снага големият ечемичен блок. Виндоуерът бавно пълзи, тежен от владинирец. Мотовилото му прибира жадно едрите стъбла, отрязва ги равномерно и нарежда в ръкобни.

Разделна жътва! Ръководството на стопанството правилно се е ориентирало към този икономически изгоден начин на жътва. Транспортистът — високоскоростният Ахмед Ахмедов умело направлява виндоуера и откосите се ниват един след друг.

Пак на жътва!

М. МИХАИЛОВ

Те преизпълниха плана си

Комсомолците Димитър Христов, Иван Паунов и Илия Пърданов, дошли в краевефермата в кооперативното стопанство с. Полски Сеновец още в началото на годината започнаха работата, която е следил от

близо работата на тримата младежи, винаги е оставал изнедаден от упоритостта, с която работят.

И ето, че техният труд не отиде напразно, а е богато възнаграден.

Димитър Христов за 6 месеца на по план трябваше да надон 12 700 литра мляко, а самод 14 юни той вече е надон 16 021 литра. Иван Паунов вместо 15 400 литра е надон 18 673 литра и Илия Пърданов надон 14 744 литра или 1 544 литра повече от плана си. Примерът на тримата комсомолци показва, че когато човек обича работата си, резултатите не забавяват.

Общо краевефермата в кооператива за шест месеца трябваше да получи 467 160 литра мляко, а до вчера надон 460 хиляди литра мляко. Още малко усилия и цялата краевеферма ще преизпълни шестмесечния си план за млякото.

По призива на моравчани

Продължават да приемат в редакцията отговори от футболните отбори в окръга по повод откритото писмо на моравските футболисти за участие на спортистите в приобрането на реколтата. За ентусиазмът и готовността на трудови дела говори писмото на футболните отбори в П. Сеновец.

„Ние, футболистите, — се казва в него, — с голям интерес и задълбочено разгледахме откритото писмо на моравските футболисти, единодушно го подкрепяме и се присъединяваме към него. Като ценим високо грижите на Партията за нас, спортистите, уверяваме, че нашите режими ще се включат за по-бързото и нагледно прибиране на реколтата, на дело ще помогнем за изпълнение решихме на Пленума на ЦК на БКП.

Както в спорта, така и в труда ще бъдем за пример и ще отдадем всичките си сили за изпълнението на задачите, поставени от Партията.“

По 11 трудови дни се задължават да работят в най-усилената работа футболистите от с. Б. Черква, както и да направят половината от силата на кооперативното стопанство, заедно с комсомолската организация в селото. Освен против неспортменските прояви бегочерковни ще се борят и за извоюване на значката „Хр. Ботев“.

В подкрепа на призива и за своето участие в поетите задължения ни пишат футболистите от „Ч. знаме“ — Павлики, „Лозен“ — Сухиндол, „М. Димитров“ — Камен и „Комотев“ — Г. Оряховица.

Досега 16 отбора отговориха, че са разгледали и приели призива на футболистите от с. Морава.

Косят и окопават

Най-важната задача в Масларевското стопанство в момента е коситбата на ливадите. Затова и усиления на полсвдните бригади са насочени предимно в сенокоса. До 14 юни са покосени 320 даа ливади. Коситбата се извършва предимно с косачки.

Не изостава и окопаването на пролетниците. Сега се вземат мерки за по-срочното завършване на окопаването на царевича.

П. Кирилов

Новата предачница в пробна експлоатация

Новопостроената предачница на фабрика „В. Мавриков“ — Търново преди няколко дни беше пусната предсрочно в пробна експлоатация.

В светлите, просторни и чисти зали гръмнаха 20 000 нови вртежа на машините, дошли от братската Китайска република. Около тях сръчно

П. Панчев, дописник

Здравей, пионерско и средношколско лято!

Отлитат последните училищни дни. Скоро учениците ще се разделят с класните стаи. Иде догледаното елъчнесто лято. То разкрива широки разностранни възможности за продължаване на учебно-възпитателната работа. В лагерите, в средношколските бригади и клубове, в походите и пътеешествията, в дружини труд и почивка върху учениците може да се окаже активно педагогическо въздействие за тяхното здравословно и физическо укрепване, за разширяване политическия им кръгзор, за подобряване на патриотичното и естетическото възпитание.

През миналата година благодарение грижите на Окръжния народен съвет, професорите, Комсомола и обществеността, се постигнаха значителни успехи в организирането на летния отход на пионерите и средношколците.

В различните летни форми участваха голям брой средношколци и пионери. Обществено-полезната и трудова дейност през лятото получи широк замах, обогати се политическото, екскурзионно-възпитателния, екскурзионно-туристическия и физкультурна дейност с учениците. Само средношколците от с. Нова Върбовка, извадиха 43 тона лук, изважиха около 360 тона зърно до държавните складове и направиха 800 тона силаж. Те заслужено завоюваха първото място в страната. Активно участваха в труда

средношколците от Стражница, Павлики, Вървица, Драганово, Овседиение, Полски Тръмбеш и др. Изключително интересен бе походът на комсомолците от Втора политическа гимназия — Търново, които изминаха по билото на Стара планина 600 км с маршут Тимок — Емине.

Подготовката за лятото тази година започна рано. Подобрите се материалната база на извънградските лагери, уведихи се на 34 работни на лагерите към ТКЗС. Повече предприятия организират лагери с децата на работници и служители. Похвално е решението на кооперативните стопанства в с. Сухиндол, Овча могила, Павлики и друге да уредят лагери в специални сгради.

Макар че се разширява мрежата от лагери, все още редица кооперативни стопанства, като Килифарево, Златарина, Масларево, Морава и други, не поемат материалната издръжка и не осигуряват организиран летен отход за пионерите.

Малко са предприятията в окръга, които организират лагери за децата на работниците и служителите. Съвсем малко предприятия последваха примера на ф.ка „Рекорд“, ГТП и Промкомбината в Горна Оряховица за осигуряване летна почивка на децата. Такава възможност биха намерили и ръководствата на ДКК „Република“ в Свищов, ф.ка „В. Мавриков“ и ОТП — Търново и др. Целна помощ в това отношение би могло да ока-

Москва днес. В Московския Кремъл.

Снимка: Б. Третьков

В СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ

На московска земя

НЕ ЛЕТАХМЕ на 8 000 метра височина, когато младата и мавовидна стюардеса съобщи: „След 25 минути ще надем на Московското летище Шереметиево“. Съвършено приятно е възлението, което изпитахме. Само след 25 минути ще стоим на московска земя! Огромният „Ил-18“ пори облаците и постепенно, почти неусетно намалява височината. Аз-напрегнато гле-

дам през прозорците, но далече напред не се вижда нищо, освен облаци. Ситен дъжд плиска по стъклата. След 20 минути сигналните лампички светнаха и под самолета ясно се очертават безкрайните горички от бели брези. Още малко и могъщият въздушен кораб плавно се плъзна по широката писта.

Ето ме в Москва! Събдна се онова, за което мечтаехме като младежи. Сега аз стоя на московска земя, дишам прохладния и ободравач московски въздух и с наслада слушам мекия руски говор.

Ние уреждаме набързо някои майки формалности и колата полета към града. Шофьорът, мъчлив перчемли момък, вероятно разбираше нашето настроение. След 15-20 минути колата се плъзна по една широка улица и изведнаж видна Кремъл изпрати несприятелите си на земята червени стени. Червеният площад е почернял от дълги върволични хора, които чакат ред за да влязат в Мавзолея на Ленин и Сталин. Часовникът на Спасската кула тържествено прозвуча и отбелязва 17 часа московско време.

М. Типографова, дописник

Новата предачница в пробна експлоатация

Новопостроената предачница на фабрика „В. Мавриков“ — Търново преди няколко дни беше пусната предсрочно в пробна експлоатация.

В светлите, просторни и чисти зали гръмнаха 20 000 нови вртежа на машините, дошли от братската Китайска република. Около тях сръчно

заработиха много нови предачки. Произведени са вече първите килограми прежда.

И майстори, и техници напътят сили, влагат умение и съръчност, за да може в началото на юни новата предачница да влезе в редовна експлоатация.

М. Типографова, дописник

След безплатните 12 дни средношколците ще работят срещу заплащане в различни предприятия. ТКЗС и ДЗС.

150 ученици от Г. Оряховица ще помагат на ТКЗС в с. Полдиране.

С по-голяма сериозност стоят пред пионерите и средношколците задачите за събиране на билки и диворастящи плодове, отглеждане на зайци и др.

Едновременно с това учениците ще изучават родния край, растителния и животинския свят, ще правят сборки от изучаваните растения, економи и др.

Романтика е нужна в живота на подрастващото поколение. А романтика носят походите, екскурзиите, пътеешествията. Повечето от училищата в окръга участват в Димитровската екскурзия по юния път на Партията. Добре се готвят за екскурзията първа, втора и трета гимназия в Търново, гимназиите в Свищов и училищата в Килифарево, Павел, П. Тръмбеш, Поликрание и др.

Дните и нощите, прекарани в пазвите на стария размирен Балкан където бурята разказва за вековните борби за свобода, за походите по партизанските пътеки, по безкрайните поля и хълмовете на Дунавската равнина не се забравят никога. Те формират у младите хора патриотизъм, чертаят светлите перспективи на комунистическото утре.

През средношколското и пионерското лято да осигурим по-лесен труд и приятен отход!

Дните и нощите, прекарани в пазвите на стария размирен Балкан където бурята разказва за вековните борби за свобода, за походите по партизанските пътеки, по безкрайните поля и хълмовете на Дунавската равнина не се забравят никога. Те формират у младите хора патриотизъм, чертаят светлите перспективи на комунистическото утре.

През средношколското и пионерското лято да осигурим по-лесен труд и приятен отход!

Дните и нощите, прекарани в пазвите на стария размирен Балкан където бурята разказва за вековните борби за свобода, за походите по партизанските пътеки, по безкрайните поля и хълмовете на Дунавската равнина не се забравят никога. Те формират у младите хора патриотизъм, чертаят светлите перспективи на комунистическото утре.

През средношколското и пионерското лято да осигурим по-лесен труд и приятен отход!

Гениалният литературен критик-реалист революционер-демократ Висарий Григориевич Белински е ярка звезда в съзвездието на великите руски мислители и писатели — ярици представители на прогресивната и дълбоко народностна линия в руската литература, изкуство и обществена мисъл — поети, белетристи, драматурзи и философи.

Роден през 1811 година в семейството на флотски лекар, прекарал нерадостно детство в провинциални градчета, следвал известно време в Московския университет, от където е бил изключен за написването на драматичната повест „Дмитрий Калинин“.

Белински отрано опознава дълбоко и се съобщава с покаяната действителност на Николаевска Русия.

В развитието си като литературен критик и философ, Белински изминава дълъг и осеян с противоречия, разочарования и идеи

на заблуждения и кризи път. Неговият кратък жизнен път (той умира едва 37 годишен от туберкулоза) и творчески търсения минават през идеалистическите философски школи на Шелинг, Фихте и Хегел, за да стигне най-после до материалистическата философия и естетика на Фойербах. Той изстрада като проникновен материалист във философските и естетическите си схващания, непримирим и страстен борец против самодържавието и крепостничеството, блестящ и темпераментен писател-полемист и публицист, наследник и продължител на най-добрите традиции на прогресивните руски мислители Ломоносов и Радищев.

Литературните оценки на Белински за творчеството на такива велики руски писатели-класици, като Пушкини, Лермонтов, Гогол, Грибсегов, Крылов и за много други негови съвременници са запазили и днес своята непреходна литературна стойност и продължават да блестят със своята страстна мисъл, дълбок анализ, блестящ стил, искрящ език, революционна наситеност и висока принципност.

По свой собствен път В. Г. Белински се домогва до правилни и прогресивни идеи, които очертават като след и безкомпромисен гастиник на реализма в изкуството и на материализма във философията. Той гениално прозира дълбоката народностна същност на изкуството и литературата, осъди теорията „Изкуството за изкуството“, свързва изкуството със живота, с народа, обоснова тази връзка и призова литературата да служи на обществените интереси.

Обоснова с такива реалистични, демократични и революционни за времето си възгледи, своята разностранна и плодотворна дейност в областта на литературната критика, той си извоюва едно от най-предните места в историята на руската литература и обществено-философска мисъл, в руската и световна литературно-критична мисъл.

Силно и плодотворно е било влиянието на Белински върху българската прогресивна мисъл и реалистична литература (Хр. Ботев, Н. Бончев, Д. Благоев). Гениалните идеи на този колос на литературната критика и днес озаряват пътя на българските писатели със своята проникновеност и неувахаща сила.

Белински е бил и винаги ще бъде слава и гордостта на руската литература и неин гениален представител.

ЩАСТЛИВ ДЕТСКИ ЖИВОТ

Всяка сутрин към полудневната детска градина в Павликени се отправят 129 деца, които с ускорена крачка и с присъщото детско нетърпение бързат отново да се срещнат със своите любими герои от приказките и със своите възпитатели, които от сутрин до вечер бдят над тях като родни майки.

Добрата материална база в градината прави игрите на децата по-интересни и забавни. Освен най-различните играчки, които могат да се набавят от търговските магазини, съобразно изискванията, тук с помощта на родителите и обществени организации са изработени фигури от шперплат на растения и животни, с които децата се запознават, а като построят праведността, санифериата и като нареждат шперплатовите фигури на животните, те стават животозъди в игрите, хранят животните и по този начин получават умения за трудовия живот.

Освен за творческите игри добра материална база е създадена от персонала и за озеленяване

занятията по смятане и роден език. Изготвени са за стаята и двора 20 фигурни различни видове пилеца, врабчета, гъбки, цвятове от пашкул и др. и вместо децата да смятат с ключици и картончета, в техните ръце оживяват тия животни — така лесно се възприема даденото число. За всички игри и беседи, за видовете труд и обществения живот се ползват монети — умело и красиво изработени от персонала.

За драматизация са ушити за всички герои от приказките влизания в програмния материал, костюми, което спомага

за децата да се почувствуват като истински герои, които те после пресъздават. С направените къпички от слянчогледови и царевични стъбла, дъски и др. материали, съответно оцветени, децата се чувствуват в чудния свят на приказките.

Големи грижи полага колективът на целодневната детска градина да направи игрите на децата по-интересни, по-забавни, по-целенасочени за да въздействат в предучилищната възраст подготвени, здрави и находчиви.

Никола ВАСИЛЕВ
от Обществения редакция

М. БАХЧЕВАНОВ

ЖЪТВАТА ЗОВЕ

Младостта е топъл вятър —
с него идва пролетта.
Гони зимата студена
чак на края на света.
С петилетката ни дивна
крячи смело бързостта.

В битката за комунизма
кой е първи? — Младостта!
С победата на моя младост
онес узавят класове...
Нова жътва — нова радост
на полето ни зове.

Туй са то дрежите, които се дават, всеки му, после омиването — бели като най-белият сняг, къдрани като къдрав цвят, и меки като душа. Те не лоят, тия кир, ни леке, ни прах, по тия нищо се не лепи. Жените, нашите жени, които тука държим в харемлиците и ги ревуваме, там са свободни; техните угоди в админативат угодите на мъжкия пол в хиляди пъти, тяхната хубост надминава хубостта на хурните, ангелите им завикат на красотата... Който правотворен на тоя свят не е имал рожби, там, ако пожелае, и рожби ще има от съпругите си. Желанието там е безгранично — кой каквото пожелае и що пожелае — желанието му се изпълва в същата минута. Противу желанието на ислямата няма пречка. Пожелаещ, например круша, и крушата напреде ти — цяло дърво със зрели и мирисливи круши; посегнеш, откъснеш най-хубавата круша и в същата минута на място й стават две... Там всичко се яде, пие и мисли, но нищо се не губи, не губи се, защото се удоява. Аллах, Аллах! — извика не-

съзнателно, иступленият старец. — Недей ме лишава от твоя рай, не лишавай никого от твоите избрани правотворци, които вярват в тебе и във великия ти пророк рессулла Мохамеда, амин!

Подир проповедта, ако може това да се каже проповед, на иступления фанатик, който уж видял блаженството на Мохамедовия рай като се опил от хашиша и блънвал като огниав човек в огъня на текната болест, всичкият слушател си отриха челата, лицето и брадите с ръка, изшепнаха нещо като къса молитва и се зазлжиха. Шакир баба, който слушаше до вратата, си отвори лигите, които бяха потекли по брадата му, като си въобразяваше всичкият слалост на представения от мюфтията престелен рай, приготвен за правотворните последователи на великия рессулпейгамбер Мохамеда.

Такива и тем подобни фантастически проповеди и разкази поддържаха в ония времена фанатизма на мюсюлманите и ги водушеяваха в сражението против християните — да получат райските добрини, неизтощими сладости, като паднат в сражението и станат шейт-мъченици за правата вяра на Исляма. Те насърчаваха турците да презират всички заедно с вярата им, защото те вярваха, че хрис-

тианите са осъдени да се мачат в ада с дяволите, понеже не са щели да последват най-новото и право учение на Мохамеда. И затова често ги наричаха в псувните си „изид-кяфир, тахтая — тапаян — подперис — хаиван“.

Те считаха всичкият християни за заблудени овце, а себе си смятаха дължини да покорят всички свят и с келъх да го пригледат да припознае правата им вяра, с което ще угоди на бог, и Мохамеда. Ето тези проповеди и много други плодотворни на хашиша бяха уверили на Ганшид бей жена му Да турчи българските момчета, за да наследят хубавия рай.

Дервишите, възползуващи от душевното настроение на правотворните мюсюлмани, изсвириха още една песен и шахът подир песента каза:

Дин ислям кардашлар, райят е приготвен за нас, там ни очакват всичкият добрини, всичкият сладости да се наслаждаваме вечно, а най-вече ще се наслаждават шейтите и овия, които разпространяват учението на Корана, дадено от бога пророку Мохамеду, който паднат в сражението с невярните в боя, или приведат проверци в правата наша вяра. Да помогне бог на калъча на правотворните да приведат в правотворното всичкият свят от

едина край на земята чак до другия. Нека да бъде прославлено името на Аллах от ние и до века!

Като свърши шахът своята кратка реч „амин“ се погостори от всички и се въдвори тишина.

В това време Рашид излезе да види що се върши в готварницата. Като слизваше от стълбата, готвачът го срещна и му каза, че всичко е готово за обед да му заповяда да се разпореда да гласят трапезата.

В онова време не бяха в употребление днешните маси ни у българите, ни у турците. Българите ядеха на паралини и на сватбите или строевете на дълги дъски, сложени на столчета или на крини и отгоре поставени с платно, нещо прилично на днешните дълги маси, по те бяха ниски и гостите сядаха наоколо на дъски. По турците от трапезата. А турците, простите турци, ядеха и те на софери, а пък богатите — на медни, големи кръгли синии, под които подлагат железни триножници, нещо като днешните простоти и сядаха около им направо на постелките — кръстом по турски.

Рашид бей заповяда да сложат пет синии в горния кат в широката средна стая на големия килим и да пригответ всичко што трябва на синиите и излезе пак при гостите си. Бейцата беше се разпоредила още от преди за софрата в харемлицата. Тя знаеше, че синиите ще трябва горе — за мъжете заговяда да се прострат парени трапезници на пода, върху килимите в

крайната голяма стая на харемлика, да се наредят наоколо сукмените вишени възглавници и да пригответ пешкири и всичко што трябва на трапезата.

След малко един млад слуга със запернати ръкави, с бил нюрк и лиен в ръце, влезе при гостите, а подире му — едно младо турче с вързоп пешкири на рамо. Те поднесоха на мъжете да се умият, според тогавашния обичай, който беше още както у турците, тъй и у българите, понеже в онова време още не бяха взели да употребяват вилници; чорбата ядяха с лъжичи, другите ястия топиях с пръсти, а пък печеното ядяха с ръце.

Същото се повтори и в харемлика, само че там слугите бяха жени. Когато влезе обиджият наред и умиването се започна от най-стария и се свърши с най-младия. Щом си умиеше ръцете и устата, пешкирджията му прематаше пешкира на ръцете и отнаше до втория. Подир това, като се свърши реда, пешкирджията обра пешкирите пак от началото, както ги беше давал наплато ги на рамо и си излезе подир обиджията.

Софрата е готова — рече Рашид на гостите си — заповядайте, да се изкачим на третия кат! — покани Хадър бей и мюфтията най-напред, а после — всичкият редом.

Един от слугите-стоене при съфрата, който водеше на третия кат и угъташе гостите нагоре.

Софрите бяха наредени по две от страните в една в средата на килима. Помежду им беше оставено място за престави. Четирите синии бяха по-

то, при правилен подбор на репертоар, бяха се справили много по-добре. При „Службогонци“ на с. Средни колиби се откроява друга грешка. Песната е по силите на колектива, но ялком от ролите са неправилно разпределени. Ръководителят трябва внимателно да преденява творческите възможности на всеки самодеец, да отчита неговата индивидуалност, за да намери мястото му в спектакъла. Добър пример за правилно разпределение на ролите са колективите на град Елена („Барабанчица“), с. П. Тръмбеш („Всяка есенна вечер“), гара Горна Оряховица („Милионерът“) и отчасти село Долна Оряховица („Доктор“), чиито спектакли бяха един от най-сполучливите.

Почти във всички спектакли се чувствуват на места неуместни да се построи мизансцен свързан с действителната и психологична страна на образа. Мизансценът — това е пространствено разрешение на отношението между героите, логическа последица от вътрешния живот на образа и същевременно средство в ръцете на режисора за ярка изява на своя замисъл. Да се дири най-исприн, жизнено-правдив и релефно-изразителен мизансцен е важна и отговорна задача на ръководителя. В първата сцена на „Карнавал“ в с. Пляково, както и при сцената между дуразнавача и Моника („И сам воинът е воин“) Бутуго, мизансценното разрешение е невярно, неудобоно за изпълнителите, в разрез с общия поток на действието. Такива сцени имаше почти във всички спектакли.

Друг основен елемент при изграждането на спектакъла е темпо-ритъмът. Това е сърдечен ритъм на представителното. Той е резултат от съчетанието на всички компоненти, въведени в спектакъла, и най-вече от творческата заангажираност на героите в изпълнението, в разрез с общия поток на действието. Такива сцени имаше почти във всички спектакли.

Друг основен елемент при изграждането на спектакъла е темпо-ритъмът. Това е сърдечен ритъм на представителното. Той е резултат от съчетанието на всички компоненти, въведени в спектакъла, и най-вече от творческата заангажираност на героите в изпълнението, в разрез с общия поток на действието. Такива сцени имаше почти във всички спектакли.

Друг основен елемент при изграждането на спектакъла е темпо-ритъмът. Това е сърдечен ритъм на представителното. Той е резултат от съчетанието на всички компоненти, въведени в спектакъла, и най-вече от творческата заангажираност на героите в изпълнението, в разрез с общия поток на действието. Такива сцени имаше почти във всички спектакли.

Върхът с темпо-ритъм е право свързан и с правилното разкриване на веригата от събития, които обхващат всяка сцена. Не би могъл да се изгради цялостен спектакъл с етерен темпо-ритъм и пределно ярок идеен заряд, ако не се разберат отделните събития, през които тече действието. Всяко ново събитие носи свой ритъм, своя атмосфера. А какво става, например, при сцената „Пристигането на професора“ в „Доктор“ с. Д. Оряховица?

Внезапно идва ново събитие, изключително важно, което трябва да внесе нова атмосфера, но, именно тая сцена преминава вло, невярно реагирана. Слъбо се получи и при „Карнавал“ — Пляково при „Пристигането на романа“ „Сватбата“ в края на песната. Защо се получава така? Главна причина е липсата на оценки от страна на изпълнителите. Събитиято трябва върно да се пресени, и реагирането ще дойде като логическа последица от върната оценка.

Изнесените спектакли показваха и друга характерна слабост — незадаблена работа върху текста. Тоя въпрос има две страни — от сцената трябва да звучи хубав, правилен български говор и от друга страна, текстът да се понася в неговия логичен и образен заряд. Необходимо е всяка мисъл да бъде върно логически казана. Общуването с партньора в никакъв случай не бива да се свежда до проста размяна на реплики и доклаждане на текста. Общуването на сцената е изключително важен творчески процес на предаване образно на мисли и чувства, на страстно желание да убедим партньора си в своята кауза. Ярк пример на невярно общуване се откроява в спектакъла на град Павликени („За тия, които се забравят“), където някои от централните образи, общувания с партньорите си, през цялото време мислеха как да кажат най-ефектно репликите си, за да разплачат публиката. Това е съвсем погрешно и вредно. Който по-просто, човешки и отку образно говорим на свои партньор, толкова нашето слово ще бъде по-действено и по-ярко.

Радостен е фактът, че ръководителите са овладели от стремеж за създаване на цялостни спектакли чрез творческо обединяване на повече компоненти: изразителен декор, разрешен и съгласуван със стила и характера на песните и максимално използване на осветлението като художествено средство за подпомагане на действието. Похвално в това отношение е старанието на колективите от град Елена, Горна Студена и гара Горна Оряховица.

В последния ден на празника се представиха четири читалищни състави — три със сатирични спектакли на местна тематика (с. Стражица, В. черква и П. Сеновец) и един със смесена програма (Павликени). Показателен е фактът, че колективите на с. Стражица и П. Сеновец са съвсем младите състави и доброто им представяне е радостно начало.

прекрасното в нашия живот да критикуваме смело грешните и недостатъците!

Сатиричната естрада в нашия окръг се разраства, добива вече свой лик и застава смело на самодейната сцена като верен страж на нашите социалистически завоевания, и безпристрастен съдия на грешките, недъзите и извращенията. От нашата естрада смело се носи откритото и честно партияно слово. На празника ние видяхме самодейните остроуми, но да критикуват недостатъците в техните села и да откликват на злободневните задачи. Показателен е фактът, че и трите състави бяха включили на централно място в програмите си важния въпрос, свързан с почина на в. „Работническо дело“ за икономите. Самодейните сатирици търсят оригинални форми на естрадна изява. Те разбират голямото пречистително и оздравително значение на смеха. Ярък пример в това отношение е целенасочена, ритмично стегната и добре представена програма на с. Стражица. Тук действието тече устремно, сатиричният удар е насочен пряко в целта.

При състав на с. Бяла черква се чувствуват по-голямо богатство от теми, обединени в здравна основна връзка, но спектакълът преминава сравнително по-вло и разтегнато. Тук не се чувствуват ясно сатиричният удар. На места липсват режисьорските акценти и затова действието протича равномерно. При сатиричния с. Павликени Сеновец конференцията беше поверен на опитен самодеец, който умело водеше действието и поддържаше потока на програмата във възходяща линия. При тях беше характерен изчистен кратък текст и лаконичен диалог.

И трите изнесени програми са несъмнено успех за колективите, но наред с това трябва да се посочат и някои грешки, отстраняването на които значително ще повиши художественото ниво на естрадните представления.

На първо място стои въпросът за по-голямо разнообразие и оригиналност при разработката на местните факти. При обработката на литературния материал трябва да се дири най-лаконичната, силно контрастна и на действена изява. Да се търсят повече и разнообразни форми. В това отношение програмата на Бяла черква има много богато разнообразие.

При оформлението на програмите не всички ръководители са използвали „изненадата“ като силно въздействващо средство. Добър пример в тази насока ни дават самодейците от с. Стражица. Те започнаха своята програма оригинално и изненадващо, като са счушили шаблонното откриване, практикувано от много състави. Затова при тях програмата грабва зрителя още от самото начало. В спектакъла на Стражица се чувствуват режисьорският дар, Дрουμεв се е стремил да постигне лекота, използвал е смело хипербола, дирил е комедийно-смешното чрез целенасочения виц и контрастните положения. Така поставените естрадни миниатюри, макар и напълняни с местни факти, възвнуват всекиго и са интересни за всички.

Похвално е в спектакъла на Бяла черква, че действието е съпроводено с естраден оркестър и, че ръководителят е помислил и добре е разрешил и естраден маниер декоративното оформление (оригинално построена втора завеса и последната сцена с говорашата икона).

Смесената програма на град Павликени е хубаво начинание в нашата самодейна естрада. Смесената естрада — това е букет от различни жанрове, които обаче трябва да се обединят строено, в здравна връзка и да се подчинят на една основна идея. А именно: това липсваше в състава на Павликени. Отделните изпълнения, макар и добри, се губеха в общия разтеглен ритъм и тематична раздържаност. Конференцията се явяваша и загубваха без връзка с основното действие. Павликени имат даровити изпълнители и, ако изградят програмата си стегнато, в строено единство, ще имат несъмнено много по-големи успехи.

Окръжният празник на театрално-естрадна самодейност е радващо явление в културния живот на нашия окръг. Той показва, че нашата самодейна сцена и естрада укрепват художествено и идейно-политически, разрастват се и страстно воюват за изграждането на новия човек — творец на социализма и утврещ гражданин на комунистическото общество.

Недалко КОВАЧЕВ

Петко РАЙКОВ

(Следва)